

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
3.Bf.345/2012/7.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság **Budapesten, 2013. április hó 18. napján** tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

Ítéletet:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt **vádlott** ellen indult büntetőügyben az Egri Törvényszék 2010. június hó 16. napján kelt 3.B. 692/2011/10. számú ítéletét **megváltoztatja.**

A vádlott cselekményét a Btk. 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés I. tétele szerint minősülő életveszélyt okozó testi sértés bűntette kísérletének minősíti.

A szabadságvesztés próbaidejének tartamát 3 (három) évre **enyhíti.**

A vádlott által fizetendő bünygyi költség összegét akként változtatja meg, hogy a megismételt eljárásban felmerült 63.020 (Hatvanháromezer-húsz) forint bünygyi költséget az állam viseli, a vádlottnak így 620.831 (Hatszázhuszezer-nyolcszázharmincegy) forintot kell megfizetnie az államnak.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az Egri Törvényszék 2012. június hó 19. napján kihirdetett 3.B.692/2011/10. számú ítéletével vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés bűntettének kísérletében (Btk.166. § (1) bek.) és ezért őt két év börtönbüntetésre ítélte, amelynek végrehajtását öt évi próbaidőre felfüggesztette. A szabadságvesztésbe beszámította az előzetes fogvatartásban töltött időt, rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről és a felmerült bünygyi költség teljes összegének viselésére kötelezte a vádlottat.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, büntetésének súlyosításáért, míg a vádlott és védője az ügydöntő határozatot tudomásul vették.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF. 942/2012. számú átiratában a bejelentett fellebbezést fenntartotta.

A vádhatóság képviselője rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat megtartva folytatta le a bizonyítási eljárást, amely eredményeként

megalapozott tényállást állapított meg. A bizonyítékok körütekintő értékelésével indokolási kötelezettségét is maradéktalanul teljesítette. Okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére, akinek cselekményét az anyagi jogi szabályoknak megfelelően - helytálló jogi indokolással - törvényesen minősítette.

A büntetés kiszabása körében azonban egyrészt nem tárta fel hiánytalanul a bűnösségi tényezőket, másrészt az általa feltárt körülményeket nem értékelte súlyuknak megfelelően. Elmulasztotta a vádlott terhére súlyosítóként értékelni, hogy cselekményét közeli hozzátartozója sérelmére, két lövés leadásával követte el, illetve, hogy nem sietett erősen vérző fia segítségére. Ezek és a további súlyosító körülmények miatt - annak ellenére, hogy a vádlott az alkoholfogyasztással felhagyott és családi körülményei rendeződtek, - súlyosabb büntetés áll arányban az elkövetett cselekménnyel. Ezért a főügyészség - felfüggesztő rendelkezés mellőzésével - a szabadságvesztés tartamának felemelését és mellékbüntetésül közügyektől eltiltás alkalmazását, míg a büntetés kiszabása körében történt változtatást meghaladóan az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A vádlott védője az ügyészi fellebbezés kapcsán a cselekmény minősítését érintően kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását, azzal, hogy a másodfokú bíróság minősítse a vádlott cselekményét foglalkozás körben elkövetett veszélyeztetés büntettének. A súlyosítást célzó ügyészi fellebbezéssel nem értett egyet, mivel álláspontja szerint a vádlottal szemben kiszabott büntetés arányban áll az elkövetett cselekménnyel és kellő visszatartó hatással bír.

A vádlott felszólalásában megbánásának adott hangot, azzal, hogy az alkoholfogyasztással teljesen felhagyott, valamint fia és családtagjai megbocsátottak neki.

A bejelentett perorvoslat más okból alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a bejelentett fellebbezés alapján felülbírált az Egri Törvényszék ítéletét és az azt megelőző eljárást. Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat maradéktalanul megtartotta és a megismételt eljárást - a Be. XVI. Fejezete szerint - és a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében adott iránymutatás figyelembevételével folytatta le.

Az elsőfokú bíróság a teljeskörűen lefolytatott bizonyítás eredményeként rendelkezésére álló bizonyítékok közül a terhelti és tanúvallomásokat, valamint szakvéleményeket és okiratokat teljes körűen mérlegelési körébe vonta. Alapvetően megalapozott tényállást állapított meg, amely azonban kismértékben a Be. 351.§ (2) bek. b/ pontja szerint hiányosságban szenved.

Ez a részbeni megalapozatlanság a fellebbezési eljárás keretében korrigálható volt. A megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében az ítéltábla a rendelkezésére álló iratok tartalma alapján a történeti tényállásban írtakat - a vádlott által leadott lövés irányát illetően - az alábbiak szerint egészítette ki:

- A vádlott mindkét esetben úgy célzott a fia irányába, hogy a leadott lövéseknél a fegyver csöve a föld felé irányult.

A tényállás részleges megalapozatlansága ekként - a Be. 352.§ (1) bekezdés a/ pontja szerint, az iratok tartalma alapján - kiküszöbölhető volt, így már minden olyan körülményrögzítésre került a tényállásban, amely a büntetőjogi felelősség elbírálásánál jelentőséggel bírt. A fenti kiegészítéssel a tényállás minden tekintetben megalapozottá vált, amely alkalmas arra, hogy a felülbírálat során a másodfokú bíróság határozat arra alapozza.

A bizonyítékok értékelése körében az elsőfokú bíróság az egyes bizonyítékokat egymással egybevetette és mérlegelte. Okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére, akinek cselekményét - a váddal egyezően - élet elleni bűncselekménynek minősítette.

A Fővárosi Ítéltábla a cselekmény minősítését illetően a törvényszékétől eltérő álláspontra helyezkedett, s nem osztotta a védő érvelését sem.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában csupán elvetette a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés megállapíthatóságát, azonban e bűncselekményt nem határolta el a vádlott terhére rótt élet elleni bűncselekménytől.

Az élet és testi épség elleni szándékos bűncselekmények, valamint a testi sérüléssel járó vagy halált eredményező foglalkozás körében elkövetett szándékos veszélyeztetés az elkövető szándékának vizsgálata alapján határolható el.

Ezzel kapcsolatban a Legfelsőbb Bíróság - a védő által is hivatkozott BH 1993/475. számon közzétett eseti döntésében - kifejtette, hogy a Btk. XII. fejezetének I. címében foglalt személy elleni bűncselekmény jogi minősítése szempontjából elsősorban annak van jelentősége, hogy a terhelt szándéka a sértett életének kioltására avagy testi épségének megsértésére irányult-e. Azt kell vizsgálni, hogy a terhelt cselekménye szándékos vagy gondatlan jellegű magatartásként értékelhető-e, az eredmény viszonylatában fennálló bűnösség a szándékosságnak vagy a gondatlanságnak az ismérveit tükrözi-e, továbbá, hogy a bekövetkezett eredmény tekintetében a szándékosságnak vagy a gondatlanságnak melyik alakzata valósult meg.

Az elhatárolás elsősorban nem a tárgyi, hanem az alanyi oldal ismérveinek a vizsgálata alapján oldható meg. Az elhatárolás szempontjából tehát annak van jelentősége, hogy az elkövető szándéka a sértett életének kioltására, illetőleg testi épségének sértésére vagy csupán a veszélyhelyzet szándékos előidézésére irányult-e, és a ténylegesen bekövetkezett eredmény tekintetében fennálló bűnösség a szándékosság vagy a gondatlanság ismérveit tükrözi-e.

A szándékos emberölés és a szándékos testi sértés esetén az elkövető tudatának át kell fognia a halál vagy a testi sérülés bekövetkezésének lehetőségét és az elkövetőnek ezt a következményt kívánva vagy ebbe belenyugodva kell az elkövetési magatartást kifejeznie. Ezzel szemben a Btk. 171. § (3) bekezdésében

foglalt foglalkozás körében elkövetett szándékos veszélyeztetés megállapításának az a feltétele, hogy az elkövető a közvetlen veszélyhelyzetet szándékosan idézi elő, vagyis a tudata átfogja a veszélyhelyzet bekövetkezésének lehetőségét és ezt kifejezetten kívánva (egyeses szándék) vagy pedig a veszélyhelyzet kialakulásába belenyugodva (esetleges szándék) cselekszik, ugyanakkor azonban a szándéka kizárólag a veszélyhelyzet előidézéséig terjed, míg a testi sérülés okozását vagy halálos eredmény előidézését nem kívánja és ebbe a következménybe való belenyugvás sem állapítható meg a részéről, hanem a bekövetkezett ilyen következmény tekintetében csupán gondatlan bűnössége áll fenn. A szándékosság eme fajtája esetén, amikor az elkövető szándéka kizárólag veszélyhelyzet létrehozására irányul, ugyanakkor azonban az eredmény viszonylatában akár a tudatos gondatlanság (luxuria) akár a hanyag gondatlanság (negligencia) ismérvei állnak fenn - a jogirodalom és az ítélkezési gyakorlat a cselekményt limitált (körülhatárolt) szándékkal elkövetett bűncselekménynek tekinti.

A foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés elkövetője kizárólag az lehet, aki valamely különös foglalkozási szabály hatálya alatt áll; az azonban közömbös, hogy az elkövető ezt a foglalkozást hatósági engedély vagy más jogosultság alapján vagy jogellenesen, illetőleg főfoglalkozásszerűen, rendszeres keresetszerzés érdekében vagy alkalmasszerűen, esetleg, kedvtelésből folytatja-e. Az alannyá válásnak kizárólag az a feltétele, hogy az elkövető ténylegesen olyan tevékenységet folytat, illetőleg végez, amelyet - írott vagy íratlan - foglalkozási szabályok körvonalaznak.

A Btk. 171. §-ának (4) bekezdésében foglalt értelmező rendelkezés szerint a lőfegyver használatára és kezelésére vonatkozó szabályok: foglalkozási szabályok. Ehhez képest nemcsak a lőfegyvert jogszerűen, a hivatásuk gyakorlása folytán kezelő és használó személyek esnek az említett alanyi kör alá, hanem az olyan személyek is, akik ezt kedvtelésből vagy sportszennvedélyből űzik, de ide tartoznak azok a személyek is, akik a lőfegyvert jogellenesen birtokolják, illetőleg a fennálló jogszabályokkal ellentétesen jutottak a lőfegyver birtokába (BJD 4119. sz.).

A hivatkozott jogesetben a terhelt az élet kioltására is alkalmas lőfegyverrel figyelmeztetést követően az ajtó zárszerkezetére célozva adott le lövéseket. Magatartásának következményeit előre látta (értelmi oldal), azzal ugyanis tisztában volt vele, hogy a lövések az ajtón áthatolva a helyiség belső területén levő személyek életének vagy a testi épségének a sérelmével is járhatnak. Ugyanakkor abban bizakodott, hogy a cselekménye mások életének vagy a testi épségének a tényleges sérelmével nem jár (érzelmi oldal). Bizakodása azonban könnyelmű volt, mert az elkövetés adott körülményei között a kellő helyismerettel rendelkező terheltnek számítania kellett rá, hogy a helyiség belső területén tartózkodók a lövés közvetlen vagy közvetett (gurulat) hatása folytán életüket veszíthetik vagy testi sérülést szenvedhetnek. A terhelt magatartását elemezve tehát az állapítható meg, hogy az eredmény viszonylatában fennálló bűnösség nem a szándékosság, hanem a gondatlanság - azon belül is a tudatos gondatlanságát (luxuria) - ismérveit tükrözi.

A jelen ügyben nem kétséges, hogy a terhelt az igazgatási jogszabályok szerint lőfegyvernek tekintendő puskát - és az ahhoz való löszereket - jogszerűen tartotta a birtokában, így a fentiekben kifejtettek szerint lehetne a foglalkozás körében

elkövetett veszélyeztetés elkövetője is. Ugyanakkor az irányadó tényállás szerint a terhelt az engedéllyel birtokában tartott lőfegyverrel szóváltást követően a fia irányában, de a földre célozva adott le két lövést. Ekként a bekövetkezett eredmény viszonylatában a terhelt bűnösségét nem gondatlansága alapozza meg. Nem tévedett tehát az elsőfokon eljáró bíróság amikor a terhelt cselekményét nem minősítette a Btk. 171. §-ában foglalt veszélyeztetési bűncselekménynek.

A vádlott eredményre is kiterjedő szándékos magatartása körében azt kellett vizsgálni, hogy szándéka a sértett életének kioltására vagy testi sértés okozására terjedt-e ki, illetve, hogy a szándékosság Btk. 13.§-ában írt melyik formája valósult meg: cselekménye következményét kívánva vagy abba csupán abba belenyugodva cselekedett.

Az ölési, illetőleg testi sértésre irányuló szándék elhatárolásánál az elkövetőnek az elkövetéskor fennálló tudattartalma a mérvadó, amire a Legfelsőbb Bíróság 15. számú irányelvében felsorolt alanyi és tárgyi tényezők elemző értékelésével lehet következtetni.

A jelen esetben a szóváltást követő akarat-elhatározás és az elkövetés között alig van időköz, vagyis az elkövető hirtelen kialakult szándékból cselekedett, s az ölési szándéknak nem volt motívuma. A lövések leadásakor általa tudottan élet kioltására fokozottan alkalmas fegyvert használt. Ölésre utaló kijelentést nem tett, a sértett vérző sérülését észelve fegyverét ön maga ellen fordította.

A vádlott rutinos vadász, akit vádbeli itassága nem befolyásolt, amikor nem véletlenül, hanem két alkalommal a fia felé célzottan adott le lövéseket. Mindkét esetben úgy húzta meg a csőre töltött vadászfegyver elsütő billentyűjét, hogy a fegyver csőve a földre irányult, s a lövés megismétlésekor a fegyver a földhöz képest még nagyobb szöget zárt be, mint az első lövés alkalmával. Abból, hogy a vádlott egyértelműen a föld felé célzott, szándéka egyértelműen megállapítható. Ha ölési szándéka lett volna, a közlelől, mintegy 3-4 m távolságból leadott, kétszeri lövésnél nem tévesztett volna cél, illetve módja lett volna további lövések leadására is. Ezek figyelembevételével mind az egyenes, mind az eshetőleges ölési szándéka kizárható volt.

Felülvizsgálat során hozott eseti döntésében a Legfelsőbb Bíróság annál a több hivatalos személlyel dulakodó terheltnél sem következtetett ölési szándékra, aki az egyik sértettől megszerzett géppisztollyal adott le nem célzott lövéseket. (BH 2006/75.)

A vádlott szándéka eshetőlegesen ekként csupán testi sértés előidézésére irányult. Kiképzett vadászként a fegyver kétszeri elsütésekor számolnia kellett azzal, hogy a lövés gurulatot kaphat és akár életveszélyes sérülést is okozhat. Az életveszélyes sérülés bekövetkezése lehetőségére belenyugodott. A már hivatkozott eseti döntésben ugyanezt állapította meg a Legfelsőbb Bíróság, amikor a terhelt a géppisztolyt egy kis alapterületű helyiségben, ahol körülötte még ötven tartózkodtak, földközeli dulakodás közben kétszer egymás után annak tudatában sötételte el, hogy

kétséget kizáró módon felismerte, miszerint a gurulat életveszélyes sérülést okozhat.

Mivel az irányadó tényállás alapján a megállapított minősítés nem felel meg az anyagi jogi szabályoknak, az ítélőtábla a cselekmény minősítését megváltoztatta és azt - az elkövetéskor irányadó törvény szerint, s az eredmény tekintetében a Btk. 13. § II. tétele szerinti eshetőleges szándékra tekintettel - a Btk. 170. § (1) bekezdésében meghatározott, de a (6) bekezdés I. fordulata szerint minősülő életveszélyt okozó testi sértés büntette Btk. 16. §-a szerinti kísérletének minősítette.

A büntetés kiszabása körében az elsőfokú bíróság a bűnösnek kimondott vádlottnál helyesen tárta fel a releváns bűnösségi tényezőket, további súlyosítóként kellett értékelni, hogy cselekményét közeli hozzátartozója sérelmére valósította meg.

Az életveszélyt okozó testi sértés büntettét a törvény két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegeti. A megváltozott minősítés szerinti bűncselekmény büntetési tételének alsó határa szerinti büntetés arányban áll az elkövetett cselekménnyel. Ezért a másodfokú bíróság - a Btk. 87.§ (2) bekezdésében foglalt enyhítő rendelkezést mellőzve - a börtönbüntetés mértékének megváltoztatására nem látott indokot. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a szabadságvesztés végrehajtása nélkül is megfelelően szolgálja a Btk. 37.§-ában megfogalmazott célokat.

Ugyanakkor az enyhítő hatású bűnösségi tényezők számára és súlyára tekintettel, amelyek közül nagy nyomatékka kellett értékelni az eljárás vádlottnak fel róható elhúzóadását, azaz a büntetési tételhez viszonyítva jelentős időmúlást. Ennek tükrében a másodfokú bíróság a vádlottal szemben kiszabott büntetés törvényi maximumban meghatározott próbaidejét eltúlzottnak ítélte, ezért annak tartamát három évre enyhítette.

A törvényszék a járulékos kérdésekről - így az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, valamint a bűnjelként lefoglalt tárgyakról - helyesen döntött.

A felmerült bűnügyi költség viseléséről azonban nem a törvénynek megfelelően határozott, amikor az alap- és megismételt eljárásban keletkezett bűnügyi költség teljes összegének viselésére kötelezte a bűnösnek kimondott vádlottat. Elkerülte az elsőfokú bíróság figyelmét, hogy a bűnügyi költséggel kapcsolatban a Be. 338.§-ához képest a Be. XVI. fejezete speciális rendelkezést tartalmaz. A Be. 403.§ (5) bekezdése értelmében a vádlott nem kötelezhető annak a bűnügyi költségnek a viselésére, amely annak folytán merült fel, hogy az eljárást meg kellett ismételni. Ennek megfelelően a megismételt eljárásban felmerült bűnügyi költségről a másodfokú bíróság úgy rendelkezett, hogy azt - a Be. 339. § (1) bekezdésére figyelemmel - az állam viseli. Egyben a vádlott által fizetendő bűnügyi költség összegét ennek megfelelően mérsékelte.

A Fővárosi Ítéltábla az Egri Törvényszék ítéletét az előbbi indokok alapján a Be. 372. § (1) bekezdése szerint megváltoztatta, míg a változtatást meghaladóan - a Be. 371.§ (1) bekezdés alapján - helybenhagyta.

Budapest, 2013. évi április hó 18. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

Dr. Sebe Mária s.k. Dr. Sárecz Szabina Martina s.k.
előadó bírő bírő

Az Egri Törvényszék 3.B.692/2011/10. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.345/2012/7. számú ítéletében írt változtatással 2013. április hó 18. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Budapest, 2013. évi április hó 18. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

*Kiadmány hitelül:
tiszttviselő*